

Advies : QuickScan Flora & Fauna, Het Nieuwe Achterom 11 te Est, Gemeente Neerijnen

Datum : 5 juli 2017

Opdrachtgever : Het Bankethuis

Projectnummer : 211x09193

Opgesteld door : Ineke Kroes

Bij ruimtelijke planvorming en ingrepen is het verplicht om een toetsing aan de natuurwetgeving uit te voeren. Middels een verkennend flora- en fauna onderzoek is een beoordeling gemaakt van de mogelijke effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt helder of het plan niet in strijd is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming, betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Gelders Natuurnetwerk (de voormalige EHS) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) zijn ruimtelijk vastgelegd in de omgevingsverordening Gelderland. Het Gelders Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de het Gelders Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde dierensoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming

vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Stappenplan soortenbescherming

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 3 juli 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving hiervan.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van 'expert judgement' is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er kunnen voor komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Gelderland onderzocht. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd middels de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied betreft het perceel aan Het Nieuwe Achterom 11 te Est, Gemeente Neerriijnen. Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom, aan de oostkant van het dorp Est. De Amersfoort-coördinaten van het midden van de locatie zijn:

X= 150.162, Y= 729.222.

De ligging van het plangebied is te zien in bijgevoegde afbeeldingen (Fig. 1 en 2).

Fig. 1 Ligging van het plangebied, aangegeven met rode lijnen (bron Google Maps)

Fig. 2 Ligging van het plangebied (rode ster)

Huidige situatie

Het plangebied betreft het perceel aan Het Nieuwe Achterom 11 te Est, Gemeente Neerriijnen. Het plangebied ligt aan de rand van de bebouwde kom, aan de oostelijke kant van het dorp Est. Het plangebied bestaat uit een industriële bakkerij, met een aantal bedrijfsruimtes, omringd door parkeermogelijkheden en hier en daar wat groenvoorziening. Ten noorden van het bestraatte terrein ligt een goed onderhouden groot grasveld. Het plangebied wordt aan de oostkant begrensd door een waterhoudende sloot. Ten oosten van het plangebied is industrie, ten noorden en zuiden bestaat de omgeving uit agrarisch gebied, en ten westen ligt de kern Est. Figuren 3 t/m 10 geven een beeld van de huidige situatie.

Fig. 3 Vooraanzicht van het Bankethuis.

Fig. 4 Parkeerplaats rondom van het Bankethuis I.

Fig. 5 Parkeergelegenheid rondom het Bankethuis

Fig. 6 Bestrating aan de oostzijde van het Bankethuis, de locatie waar de uitbreiding plaatsvindt.

Fig. 7 Grasveld aan de oostzijde van het plangebied, voorheen gebruikt voor akkerbouw. Hier zal een parkeerplaats verschijnen.

Fig. 8. Grasveld aan de oostzijde van het plangebied, voorheen gebruikt voor akkerbouw.

Fig. 9 Waterhoudende sloot die het plangebied scheidt van de openbare weg.

Fig. 10 Detail van de waterhoudende sloot.

Toekomstige situatie

Op het plangebied zal een uitbreiding plaatsvinden, voornamelijk op het ten oosten gelegen grasland. Voor de realisatie hoeft er niet gesloopt te worden, de uitbreiding vindt plaats aan de oostzijde, voornamelijk op het huidig grasveld. Er zal meer parkeergelegenheid gecreëerd worden en er zal een aanvoerweg aangelegd worden vanaf Het Nieuwe Achterom. Figuur 11 geeft de huidige en gewenste situatie weer.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen onderdeel van een Natura 2000-gebied is gelegen op circa 3 kilometer ten noorden van het plangebied. Het betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toename van geluid, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van de voorgenomen plannen binnen het plangebied zijn, gezien de afstand en de aard van de plannen, niet te verwachten. Vervolgonderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet wordt niet noodzakelijk geacht. Het is echter niet uitgesloten dat de provincie als bewijslast een stikstofberekening vereist.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. De planvorming heeft verder geen invloed op planologische beschermde gebieden.

Toetsing soortenbescherming

Vaatplanten

Er zijn in het plangebied geen beschermde vaatplanten aangetroffen. Vanuit bronnenonderzoek blijkt dat de brede wolfsmelk en de kleine wolfsmelk in de omgeving (0-1 km) voorkomen. Deze soorten komen voor op matig bemeste grond. Het plangebied bestaat echter uit een nog recentelijk gebuikt voor moderne agrarische doeleinden. Het plangebied is in het verleden te veel bemest om geschikt te zijn voor deze twee beschermde soorten vaatplanten. Het is om die reden uit te sluiten dat er in het plangebied beschermde vaatplanten aanwezig zijn.

Grondgebonden zoogdieren

Sporen van strenger beschermde soorten zijn op de locatie niet aangetroffen. Volgens de verspreidingsgegevens zijn in de directe omgeving van het plangebied geen beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig. Het plangebied is geen ook geschikte habitat voor strenger beschermde grondgebonden zoogdieren. Negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren worden op voorhand uitgesloten.

Enkele algemeen beschermde diersoorten kunnen wellicht van het gebied gebruikmaken. Het gaat daarbij om algemene soorten zoals egel, konijn, mol, huisspitsmuis, etc. Voor de genoemde soorten geldt een algemene vrijstelling van de provincie Gelderland bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen. De omgeving van het plangebied leent zich niet voor vleermuizen. Er zijn geen gebouwen die geschikt zijn voor vleermuizen, het enige gebouw waaraan de aanbouw wordt gerealiseerd, heeft geen open stootvoegen, spouwen of andere openingen die geschikt zijn voor vleermuizen. Er zijn geen dikke bomen aanwezig of geschikte opgaande begroeiing. Het grasland waar de uitbreiding gaat plaatsvinden is een open gebied, en wordt niet omgeven door bomen of opgaande gewassen en vormt daardoor

geen geschikt habitat voor vleermuizen. De aanwezigheid van vaste rust- of verblijfplaatsen, foerageergebied en/of vliegroutes van vleermuizen wordt op voorhand uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen vogels waargenomen. Het plangebied biedt mogelijkheden voor grondbroeders, in de tijd dat het gras hoog staat. Verder zijn er hagen waarin nestelmogelijkheden zijn voor zangvogels zoals merel, heggemus etc. Het grasland kan van waarde zijn als foerageergebied en/ of nestgebied zijn van weidevogels.

Voor vogels met jaarrond beschermde nesten zijn geen mogelijkheden voor vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig. Er zijn geen bomen aanwezig en er verdwijnen geen gebouwen met geschikte daken voor bijvoorbeeld huismus of gierzwaluw op het terrein. Het grasland kan wel in enige mate dienen als foerageergebied voor jaarrond beschermde vogels.

Effectenbeoordeling

Er verdwijnen door de ingreep geen vaste rust of verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten. Er verdwijnt mogelijk wel wat foerageergebied voor roofvogels, hoewel dat effect relatief klein is. Deze tot voor kort intensief beheerde weiland is niet echt geschikt voor roofvogels; daarnaast is er in de omgeving ruim voldoende voedselaanbod voor genoemde roofvogels. Er verdwijnt in die zin geen essentieel foerageergebied voor roofvogels. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn redelijkerwijze op voorhand uitgesloten.

De opgaande begroeiing rondom het plangebied biedt geschikte nestlocaties voor broedvogels. Met de planontwikkeling kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legfels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.

Vissen, amfibieën en reptielen

Op het plangebied is oppervlaktewater aanwezig. De sloot die langs het grasland ligt is een plaats waar vissen hun habitat kunnen hebben. Er zijn echter in de directe omgeving geen beschermde vissen bekend.

Algemene verspreidingsgegevens geven aan dat in de omgeving de heikikker voorkomt. De sloot wordt ongemoeid gelaten. Gezien het feit dat het grasveld tot voor kort een agrarisch gebruik had, is de aanwezigheid van heikikker redelijkerwijze uitgesloten. Het voorkomen van strenger beschermde vissen, amfibie- en reptielsoorten is op basis van habitatvoorkeur en verspreidingsgegevens redelijkerwijs uit te sluiten.

Effectenbeoordeling

De sloot vormt een geschikte habitat voor amfibieën, zoals o.a. de bruine kikker en de middelste groene kikker. Het groen in het plangebied, met name het grasland, kan deel uitmaken van het landhabitat van amfibieën, zoals de gewone pad. Hiervoor geldt een vrijstelling voor "Ruimtelijke Ontwikkeling" vanuit de provincie Gelderland. De rest van het plangebied is, met uitzondering van het weiland voornamelijk bestrating en bebouwing. Hierdoor is dit deel van het plangebied niet geschikt voor amfibie- of reptielsoorten.

In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikte biotopen en vegetaties. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusies gebiedsbescherming

- Gezien de afstand en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden redelijkerwijze uitgesloten. Vervolgonderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming wordt niet noodzakelijk geacht. Het is echter niet uitgesloten dat de provincie als bewijslast een stikstofberekening vereist.
- Het plangebied ligt geheel buiten het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. De planvorming heeft verder geen invloed op planologische beschermde gebieden.

Conclusies soortbescherming

- Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoals gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten met vrijstelling provincie Gelderland). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht.
- Aan de randen van het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de bomen en houtige beplanting. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en houtige beplanting kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, vissen, reptielen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.